

*Miejsca modlitwy
i miejsca święte
w religiach świata*

Miejsca modlitwy i miejsca święte w religiach świata

praca zbiorowa pod redakcją
Waldemara Cisko i Jarosława Różańskiego

Instytut Dialogu Kultury i Religii WT UKSW

bernardinum

Pelplin 2014

SPIS TREŚCI

Recenzenci:
prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz,
prof. UO dr hab. Józef Urban

© Copyright by **Jarosław Różański**, 2014

Wydawnictwo „Bernardinum” Sp. z o.o.
ul. Biskupa Dominika 11, 83-130 Pelplin
tel. +48 58 536 17 57; fax +48 58 536 17 26
bernardinum@bernardinum.com.pl
www.bernardinum.com.pl

Skład, druk i oprawa
Drukarnia Wydawnictwa „Bernardinum” Sp. z o.o., Pelplin

ISBN 978-83-

JACEK JAN PAWLIK SVD	
Miejsca święte z perspektywy antropologicznej	7
ANNA KUŚMIREK	
Koncepcja przestrzeni świętej w Biblii hebrajskiej i w judaizmie	23
KS. WALDEMAR CISŁO	
Miejsca święte – katolicyzm	55
KS. NORBERT MOJŻYŃ	
„Nie wiedzieliśmy, czy w niebie byliśmy czy na ziemi”. Cechy charakterystyczne świątyni prawosławnej	69
KS. MAREK TATAR	
Miejsca święte anglikanizmu.....	101
KS. IGNACY BOKWA	
Miejsca święte i miejsca modlitwy w protestantyzmie reformowanym (kalwinizmie). Na przykładzie reformowanego budownictwa protestanckiego w Szwajcarii w perspektywie historycznej.	117

ALDONA MARIA PIWKO	
Mekka, Medyna i Jerozolima. Święte miejsca modlitwy muzułmańskiej	135
ANNA BYLIŃSKA-NADERI	
Szyckie miejsca modlitwy i święte miejsca w Iranie	167
KS. LEONARD FIC	
Miejsca święte i miejsca modlitwy w buddyźmie	213
MAŁGORZATA MADEJ	
Święte miejsca w rodzimej religii ludu Bemba z Zambii..	233
GRZEGORZ KRZYŻOSTANIAK OMI	
Miejsca modlitwy i miejsca święte w tradycyjnych społeczeństwach Madagaskaru	249
WOJCIECH KLUJ OMI	
Wrota <i>torii</i> jako szintoistyczna ikona przestrzenna	263
PATRYCJA HALINA STANISZEWSKA	
Funkcja kompleksu świątynnego Angkor w Kambodży na przestrzeni wieków.....	279
TOMASZ SZYSZKA SVD	
Andyjskie sanktuarium maryjne w Copacabanie. Miejsce podwójnej modlitwy.	291

JACEK JAN PAWLIK SVD

MIEJSCA ŚWIĘTE Z PERSPEKTYWY ANTROPOLOGICZNEJ

Miejsce święte to przede wszystkim wydzielona zgodnie z przyjętym światopoglądem przestrzeń. Mircea Eliade stwierdza, że tylko człowiek religijny jest w stanie dostrzec jakościowe zróżnicowanie przestrzeni. Wynika to z pewnego doświadczenia religijnego, które poprzedza refleksję o świecie. Dopiero zerwanie homogeniczności przestrzeni umożliwia uporządkowanie świata według centralnej osi jako punktu odniesienia. „Aby móc żyć w świecie, trzeba go ustanowić – żaden świat nie powstanie zaś w »chaosie« homogeniczności i względności przestrzeni świeckiej”¹.

O obecności miejsc świętych nie tyle będą świadczyć dzieła architektoniczne lub dziwy natury, co odprawiany kult religijny. Miejsce święte bowiem to takie, w którym składa się ofiary, niezależnie od tego, czy jest to wydzielony obszar pierwotnej natury, czy wzniesiona wspaniała świątynia. Różnorodność miejsc świętych jest wielka. Mogą to być miejsca świeckie, w których, przy szczególnych okazjach, odbywają się ceremonie religijne. Ogólnie rzecz biorąc, miejsce staje się święte, kiedy interpretowane jest jako takie i spełnia funkcje religijne. Niektóre z miejsc świętych zachwycają odwiedzających wielkością, pięknem lub splendorem,

¹ M. Eliade, *Sacrum i profanum*, Warszawa 1999, s. 16.

